

Mentorhandleiding Multiple Choice 2009-2010

Werken met MC keuzebegeleiding 4 vmbo-GT

Introductie

MC keuzebegeleiding 4 vmbo-GT is gericht op het maken van een gedegen keuze van de vervolgopleiding en geeft de mogelijkheid voor het verder ontwikkelen van loopbaanvaardigheden. De leerling kan, na enige instructie, de module zelfstandig doorwerken. MC keuzebegeleiding 4 vmbo-GT wil op een gestructureerde manier alle leerlingen aansporen om heel gericht bezig te zijn met de keuze van hun vervolgopleiding en daarmee met hun toekomst.

MC keuzebegeleiding 4 vmbo-GT sluit goed aan op MC keuzebegeleiding 3 vmbo-GT, gericht op de sectorkeuze en op de keuze van de eindexamenvakken, maar kan ook los hiervan worden gebruikt. De leerling kan volledig zelfstandig met de module werken. Uitgangspunt daarbij is dat de leerling zelf een keuze voor een vervolgopleiding moet maken, hij is verantwoordelijk voor die keuze.

Doel en middelen

De module biedt ondersteuning aan vierde klas vmbo-GT-leerlingen:

- die nog niet weten welke vervolgopleiding zij zullen gaan doen;
- die twijfelen over de definitieve keuze van hun vervolgopleiding;
- die zeker weten wat zij willen en zich verder willen verdiepen in de gekozen opleiding, de mogelijke beroepen en de werkgelegenheid.

De doelstellingen van MC keuzebegeleiding 4 vmbo-GT zijn de volgende:

- De leerling leert zelfstandig na te denken over zijn eigen mogelijkheden en beperkingen.
- De leerling leert werken met de vele bronnen van informatie over opleidingen en beroepen.
- De leerling leert kritisch om te gaan met aangeboden en verworven informatie.
- De leerling is actief bezig met zijn studiekeuze en het ontwikkelen van loopbaanvaardigheden.
- De leerling komt zelfstandig tot de keuze van een vervolgopleiding en wikkelt de vereiste formaliteiten af volgens de aanmeldingsprocedure van de opleiding.

De module bestaat uit de volgende onderdelen:

Informatieve teksten met vragen en opdrachten

De vragen en opdrachten kunnen op de daarvoor bestemde plaatsen in de tekst beantwoord en uitgevoerd worden.

Het portfolio

Het portfolio zit in het hart van de module en is uitneembaar. De leerling krijgt in de tekst de aanwijzing om opdrachten in het portfolio te maken. Als de leerling alle opdrachten gemaakt heeft, kan hij of zij in één oogopslag zien hoe ver hij of zij gevorderd is met zijn of haar studiekeuze. Op de laatste van de vier pagina's van het portfolio staat de competentieladder. De leerling kan daarin aangeven of het doel van deze module echt bereikt is. Het portfolio kan dienen als basis voor gesprekken met de leerling en zijn ouders.

MC online

Bij MC keuzebegeleiding 4 vmbo-GT krijgt de leerling ook de beschikking over MC online. MC online kan zowel thuis als op school worden gebruikt. Het wordt aan de school overgelaten in welke mate MC online tijdens de lessen loopbaanbegeleiding zal worden geïntegreerd. Het schriftelijk materiaal kan desnoods zonder MC online gebruikt worden, maar er wordt in de module 4 vmbo-GT vaak naar MC online verwezen. MC online moet gezien worden als een belangrijke uitbreiding van de mogelijkheden. Door de aantrekkelijke vormgeving, de databank met beroepen en opleidingen, een groot aantal tests en de overige informatie kan MC online bijdragen aan de motivatie van de leerling om te werken aan zijn schoolloopbaan. Een verdere beschrijving van de inhoud van MC online vindt u in de volledige handleiding.

Index van hoofdstukken

Hoofdstuk	korte inhoud
Hoofdstuk 1: Ken jezelf	In dit hoofdstuk wordt aandacht besteed aan het zelfbeeld van de leerling. Aan de orde komen de sterke en zwakke punten, de interesses, de waarden, de capaciteiten en de vaardigheden
Hoofdstuk 2: Test jezelf of laat je testen	Er wordt verwezen naar verschillende interessetests om achter de beroepeninteresse te komen
Hoofdstuk 3: Hoe kom je aan informatie?	Wat bestaat er aan schriftelijk materiaal? Hoe komt de leerling aan informatie via MC online? Waar zoekt de leerling op internet naar informatie over opleidingen en beroepen?
Hoofdstuk 4: Verkenning van het vervolgonderwijs	Korte uiteenzetting over de studiemogelijkheden na 4 vmbo-GT.
Hoofdstuk 5: Kennismaking met één opleiding	Verkenning en verdieping van één opleiding aan de hand van drie stappen: <ul style="list-style-type: none">• stap 1: de mbo-opleiding;• stap 2 het beroep;• stap 3 de arbeidsmarkt
Hoofdstuk 6: De grote stap	De definitieve keuze. In het kort komen onder andere aan de orde de aanmeldingsprocedure, de onderwijskaart, het intakegesprek, de motivatiebrief, de studiekosten en de tegemoetkoming in studiekosten.

Toelichting per hoofdstuk

Vooraf

U kunt uw leerlingen vertellen dat het kiezen van een vervolgopleiding geen eenvoudige opgave is. Er zijn veel opleidingsmogelijkheden waaruit gekozen kan worden en dat maakt het lastig. Toch is het belangrijk om een goede keuze te maken en later een beroep uit te oefenen dat voldoening geeft.

Tip: vraag aan uw leerlingen wat er zoal komt kijken bij het kiezen van een vervolgopleiding. Waar moet je op letten en wat moet je van tevoren allemaal weten?

Vervolgens kunt u iets vertellen over de bedoeling van deze module. Vertel iets over de doelstelling van MC keuzebegeleiding 4 vmbo-GT, de opzet ervan en wat u van uw leerlingen verwacht. Geef aan dat de methode bestaat uit zes hoofdstukken met kleine en grote opdrachten, gericht op de studiekeuze. Overhandig en bespreek de jaarplanning met uw leerlingen. Geef aan dat alle leerlingen met de methode zullen werken, dus ook de 'zeker-weters'. Ook voor hen is het een uitdaging om vast te stellen of de gekozen opleiding wel de goede is. Verdieping in opleiding, beroep en werkgelegenheid maken het beeld completer.

Hoofdstuk 1: Ken jezelf

Vertel uw leerlingen dat als je een opleiding kiest, het natuurlijk belangrijk is om te weten of een opleiding bij je past. Met andere woorden: ben je wel geschikt voor een bepaalde opleiding? Niet alleen het examenpakket of de studieresultaten spelen daarbij een rol, maar ook vaardigheden. Voor elke opleiding en elk beroep gelden specifieke vaardigheden. Voor opleidingen in de gezondheidszorg moet je goed met mensen kunnen omgaan en de bereidheid hebben om mensen te helpen. Als je politieagent wilt worden, moet je bijvoorbeeld goed kunnen luisteren en stevig in je schoenen staan. Kortom, het is belangrijk om stil te staan bij de vragen: 'Hoe zijn mijn capaciteiten?', 'Wat zijn mijn vaardigheden?', 'Wat zijn mijn waarden?' en 'Wat zijn mijn interesses?'

Tip: laat elke leerling een goede en een minder goede eigenschap van zichzelf noemen.

Nadat de leerling dit hoofdstuk heeft 'doorgewerkt', maakt hij of zij de opdrachten 1 tot en met 6 van het portfolio.

Hoofdstuk 2: Test jezelf of laat je testen

In dit hoofdstuk kunt u aangeven dat een leerling via een beroepeninteresstest de mogelijkheid heeft om achter zijn of haar beroepeninteresse te komen. Genoemd worden onder andere De Beroepeninteresstest (BIT), de Studie-Interessewijzer en de geheel nieuwe 'eigen' MC Grote Interesstest.

Het is waarschijnlijk dat de uitvoering en afname van De Beroepeninteressesettest plaatsvinden onder leiding van de schooldecaan of een extern bureau, zoals de Geldergroep. Een mentor kan of moet hierbij hulp inroepen.

In de BIT wordt de interesse gepeild van leerlingen voor een aantal sectoren: technische handvaardigheid, ambachtelijke vormgeving, techniek en natuurwetenschap, voedselbereiding, agrarische arbeid, handel, administratie, talen en cultuur, mens en maatschappij, sociaal werk en opvoeding en medisch.

De Studie-InteresseWijzer van W.J. Carpay is een computerprogramma dat uit twee delen bestaat: een interessesettest en een gedeelte over de opleidingen.

In de test moeten de leerlingen eerst van een honderdtal beroepen zeggen of ze deze erg leuk, leuk, tamelijk leuk of niet leuk vinden. Daarna komen dezelfde beroepen terug in tweetallen en moeten de leerlingen aangeven welke ze erg leuk of tamelijk leuk vinden.

De computer berekent aan het eind voor welke vijf van de vijftien beroepensectoren de leerlingen de meeste belangstelling hebben.

Vóór de test moeten de leerlingen al aangeven voor welke vijf sectoren zij de meeste interesse denken te hebben. Na afloop kunnen ze dan nagaan in hoeverre hun verwachting uitkomt. Zo kunnen ze hun zelfbeeld voor wat betreft de interesses bijstellen.

De MC Grote Interessesettest is nieuw ontwikkeld voor Multiple Choice en is op MC online te vinden. Er is geen papieren versie! In 98 vragen komen steeds vier beroepen, bezigheden of opleidingen naast elkaar aan de orde. De leerling moet de meest interessante van de vier aanklikken, waarbij echt alleen op de eigen interesse gelet moet worden. In de test wordt nagegaan voor welke sector in het mbo de leerling de meeste belangstelling heeft. De sectoren zijn identiek aan de vier mbo-sectoren. Omdat de sector Zorg en welzijn gesplitst is in de sector Zorg en in de sector Welzijn en de sector Economie onderverdeeld is in de sectoren Administratie, Handel en Communicatie, worden er in deze test zeven sectoren (Zorg, Welzijn, Techniek, Landbouw, Administratie, Handel en Communicatie) onderscheiden. Aan het eind van de test ziet de leerling zijn score per sector. De hoogste score geeft aan voor welke sector de leerling de meeste belangstelling heeft en welke sector het beste bij de leerling past.

Ook bij deze interessesettest geldt, dat voorzichtigheid geboden is bij de uitslag van de test. De test is een hulpmiddel en dient vooral als eye-opener en als aanleiding voor een gesprek tussen de leerling en de mentor of decaan.

Hoofdstuk 3: Hoe kom je aan je informatie?

U kunt uw leerlingen vertellen dat een opleiding niet komt aanwaaien. Degenen die het nog niet weten en de twijfelaars zich zullen moeten inspannen om uiteindelijk tot een keuze te komen.

Tip: vraag aan uw leerlingen hoe de 'niet wetters' en de 'twijfelaars' tot een opleidingskeuze kunnen komen. Geef een overzicht op het bord en laat de leerlingen het eventueel overnemen. Denk aan bronnenmateriaal zoals boeken, folders, video, televisie, open dagen en voorlichtingsdagen.

Tip: vraag aan enkele leerlingen die zeker weten welke opleiding ze gaan doen wat hun motivatie is. Neem geen genoegen met 'het lijkt me wel leuk'!

Hoofdstuk 4: Verkenning van het vervolgonderwijs

In hoofdstuk 4 worden de studiemogelijkheden na 4 vmbo-GT op een rijtje gezet. De verschillen tussen mbo en havo, met hun specifieke manier van werken, krijgen in dit hoofdstuk speciale aandacht. U kunt dit hoofdstuk klassikaal behandelen en, indien nodig, wat extra toelichting geven. Het is echter geen bezwaar om uw leerlingen zelfstandig te laten werken aan dit hoofdstuk. Eventuele vragen kunt u immers ook achteraf beantwoorden. Aan het eind van dit hoofdstuk moet de leerling eerst opdracht 7 en later de opdrachten 8 tot en met 11 van zijn of haar portfolio doen.

Hoofdstuk 5: Kennismaking met één opleiding

Vertel uw leerlingen dat het belangrijk is om een goed beeld te krijgen van één opleiding. Je krijgt pas een goed beeld van een opleiding als je naar een open dag gaat en er met leerlingen en leraren over praat.

Tip: vraag aan uw leerlingen aan welke 'kwaliteitseisen' een opleiding volgens hen moet voldoen. De gevonden antwoorden kunnen naderhand getoetst worden aan de praktijk.

Het is de bedoeling dat uw leerlingen één opleiding uitgebreid gaan onderzoeken. Het liefst natuurlijk de opleiding die zij willen gaan volgen of een opleiding die dicht in de buurt van hun belangstelling komt. Het is aan te bevelen om met de 'twijfelaars' en de 'niet wetters' in gesprek te gaan om tot een opleidingskeuze te

komen. De opleidingen houden niet op hetzelfde moment hun open dag. Sommige leerlingen zullen daardoor deze opdracht dan ook eerder kunnen afronden dan anderen. In dit hoofdstuk wordt van uw leerlingen verwacht dat ze een interview afnemen met een beroepsbeoefenaar. Een andere mogelijkheid is dat leerlingen een kijkje achter de schermen nemen in de vorm van 'workshadowing'. Beide opdrachten zijn nuttig en kunnen bijdragen tot een goed of completer beroepsbeeld. Natuurlijk kunt u ervoor kiezen om beide opdrachten te laten uitvoeren, maar als het om praktische redenen niet haalbaar is, kunt u van 'workshadowing' een facultatieve opdracht maken. Bespreek in ieder geval met uw leerlingen wat u van hen verwacht. De leerling maakt nu opdracht 13 en 14 van zijn portfolio.

Hoofdstuk 6: De grote stap

Dit laatste hoofdstuk is vooral informatief van aard. Een aantal zaken, zoals bijvoorbeeld de aanmelding en de toelatingsprocedure voor een vervolgopleiding komen aan bod. Voorzover bepaalde onderwerpen nog niet aan de orde zijn geweest, kunt u deze klassikaal bespreken. Natuurlijk is het geen bezwaar om uw leerlingen hoofdstuk 6 zelfstandig te laten doen. Voorzover uw leerlingen zich nog niet hebben aangemeld voor een vervolgopleiding, is dit het laatste evaluerende gesprek. De leerling doet nu opdracht 15 van zijn of haar portfolio en geeft op de laatste bladzijde van het portfolio zijn of haar oordeel op de competentieladder.